

Sygn. akt I C 906/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Troć

Protokolant st.sekr.sąd. Katarzyna Łęczycka

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2017 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. J.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. zasądza od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz K. J. kwotę 1 070 000 zł (jeden milion siedemdziesiąt tysięcy) wraz z odsetkami w wysokości ustawowej liczonymi od dnia 15 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz K. J. kwotę 17 217 zł (siedemnaście tysięcy dwieście siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobranie od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Siedlcach) kwotę 51 547,23 zł (pięćdziesiąt jeden tysięcy pięćset czterdzieści siedem zł dwadzieścia trzy gr) tytułem wydatków poniesionych tymczasowo z sum Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 906/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 lipca 2014 r. K. J. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 1 070 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 14 lutego 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że jest rolnikiem prowadzącym gospodarstwo rolne a nadto wraz z żoną zajmuje się produkcją drobiu. W dniu 1 stycznia 2014 r. zawarł z (...)T.U. w W. (poprzednikiem pozwanej) umowę ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń kurnika towarowego na kwotę 1 000 000 zł oraz umowę ubezpieczenia wyposażenia kurnika na kwotę 200 000 zł. W dniu 11 stycznia 2014 r. doszło do pożaru, w wyniku którego uległ spaleniu budynek oraz znajdujące się w nim urządzenia – wentylacja oraz linia do karmienia i pojenia kurcząt. Powód zgłosił szkodę do ubezpieczyciela przedstawiając kosztorysy odtworzenia kurnika i urządzeń, lecz uzyskał decyzję odmawiającą wypłaty odszkodowania. Pozwany wskazał, że na nieruchomości znajdują się dwa bliźniacze kurniki i nie ma możliwości ustalenia, który z nich był ubezpieczony. Powód nie zgodził się z powyższą argumentacją (k.2-4).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu. Wskazał, że kwestionuje roszczenie powoda co do zasady i wysokości. Zaprzeczył temu, że umowa ubezpieczenia dotyczyła budynku, który w dniu 11 stycznia 2014 r. uległ spaleniowi oraz powołał się na ustalenia postępowania likwidacyjnego, z których wynika, że na działce powoda i jego żony stały dwa bliźniacze kurniki, oba w pełni wyposażone i gotowe do produkcji. Powód zaniechał ubezpieczenia jednego budynku wbrew ustawowemu obowiązкови. Powód też nie wykazał, który z budynków był ubezpieczony i który uległ zniszczeniu – czy ten ubezpieczony czy nie. W konsekwencji powód nie wykazał, że spaleniowi uległ budynek ubezpieczony w pozwanym towarzystwie. Powód wbrew dyspozycji art. 815 k.c. i § 35 ogólnych warunków ubezpieczenia OC (...)nie poinformował agenta ubezpieczeniowego J. D. o zmianach okoliczności ubezpieczenia tj. wybudowaniu na tej samej działce drugiego budynku. Masowy charakter umowy nie pozwala ubezpieczycielowi w każdym przypadku na własne ustalenia i wymusza oparcie na deklaracji ubezpieczającego. Pozwany podniósł też, że powód nie wykazał wysokości szkody oraz jakie elementy wyposażenia uległy spaleniowi oraz jaka była ich wartość. Nie wykazał, czy zagospodarował pozostałości po pożarze, jaką kwotę uzyskał ze sprzedaży złomu. Stwierdził również, że przyczyną szkody nie mogło być zwarcie instalacji elektrycznej, gdyż na miejscu nie odnaleziono śladów łuków zwarciovych na przewodach elektrycznych (k.81-86).

Pozwany w toku procesu dodatkowo podnosił kwestię przyczynienia się powoda do powstania bądź zwiększenia szkody w związku z odstępstwami od projektu poczynionymi w trakcie budowy kurnika (k.436v).

Powód podtrzymywał swoje stanowisko (k.510), zaś pozwany dodatkowo wskazywał na nieważność umowy w oparciu o art. 806 k.c. (k.510).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

K. J. i R. J. jako małżonkowie są właścicielami między innymi nieruchomości położonej w S. składającej się z działek gruntu o nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) oraz nr (...) stanowiącej pastwiska trwale i nr (...) stanowiącej grunty rolne zabudowane (odpis z księgi wieczystej KW (...) k.100-108). Na powyższych gruntach oraz na terenie nieruchomości położonej w K.w/w prowadzą gospodarstwo rolne wraz z działami specjalnymi produkcji rolnej w zakresie upraw, chowu i hodowli drobiu, przy czym działalność tą prowadzą oddzielnie i oddzielnie rozliczają się z tytułu podatku dochodowego (zeznania powoda k. 509v-510, decyzje w sprawie wymiaru podatku k.24-26). W 2010/2011 r. powód rozpoczął na działce nr (...) budowę dwóch budynków, w których miała być prowadzony chów i odchów kur niosek reprodukcyjnych. Na zlecenie powoda jako inwestora został sporządzony projekt budynków. Według projektu budynek do odchovu kur niosek oznaczony literą A miał być posadowiony w zachodniej części działki, jako drugi od wjazdu na działkę, zaś budynek do chowu kur oznaczony literą B w części wschodniej, jako pierwszy od wjazdu. Obydwa budynki miały zaprojektowaną powierzchnię zabudowy 2294,4 m⁽²⁾, zaś kubatura budynku A miała wynosić 9750 m⁽³⁾, a budynku B - 7130 m⁽³⁾. Budynki różniły się też konstrukcją dachu, przewidziane zostały dachy dwuspadowe, w budynku A w postaci dźwigarów stalowych ramowych opartych na wieńcach ścian zewnętrznych, zaś w budynku B – dźwigarów stalowych kratowych opartych na wieńcach ścian zewnętrznych (projekt budowlany załączony do akt sprawy). Powód rozpoczął budowę obydwu budynków, wylał fundamenty i wykonał ściany. Budowa prowadzona była systemem gospodarczym. W dalszej kolejności powód zajmował się jedynie budową kurnika położonego od strony zachodniej, który miał wykorzystywać, zaś budowę i wyposażenie drugiego budynku prowadziła jego żona R. J. (zeznania powoda k.509v-510). Według zapisów w dzienniku budowy budowa rozpoczęta została 12 października 2010 r. a zakończona 15 grudnia 2011 r. W dniu 1 kwietnia 2012 r. powód złożył do Powiatowego Inspektoratu (...)w S. zawiadomienie o zakończeniu budowy i przystąpienie do użytkowania obiektu (zawiadomienie k.443). W dniu 17 kwietnia 2012 r. zostało wydane przez (...) w S. potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o zakończeniu budowy budynków (potwierdzenie k.441). Powód wyposażył swój budynek w niezbędne instalację do chowu kur – system karmienia, pojenia i wentylacji, które nabył od (...) sp. z o.o. w A. i w roku 2013 r. rozpoczął cykl produkcyjny. Natomiast na zlecenie R. J. budynek położony od strony wschodniej pod koniec roku 2013 r. był wykańczany i wyposażany w niezbędne wyposażenie do tuczu brojlerów – system karmienia, pojenia i wentylacji (zeznania I. S. k.128-128v, zeznania M. M. k.128v-129, zeznania T. F. k.129-129v, zeznania M. K. k.129v, zeznania powoda k. 509v-510, oferta i faktury k.169-174). W okresie budowy powód zawarł z (...)T.U. S.A. w W.

umowę ubezpieczenia budynku w stadium budowy z sumą ubezpieczenia ustaloną na kwotę 500 000 zł i okresem ubezpieczenia od 18 maja 2011 r. do 17 maja 2012 r. (polisa k.18).

W dniu 1 stycznia 2014 r. powód jako rolnik posiadający gospodarstwo rolne o powierzchni 4 ha położone w S. składające się z działki o nr (...), zawarł z (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia dotyczącą – obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z ustaleniem sumy gwarancyjnej w odniesieniu do jednego zdarzenia na kwotę 1 000 000 euro w przypadku szkód w mieniu, 5 000 000 euro w przypadku szkód na osobie, obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych, przy czym w umowie wskazany został kurnik towarowy wybudowany z pustaków z pokryciem dachowym w postaci eternitu, wybudowany w 2011 o powierzchni 2300 m² z sumą ubezpieczenia określoną na 1 000 000 zł. Umowa została zawarta na okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. Ponadto w tym samym dniu powód zawarł umowę ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym dotyczącą urządzeń (wyposażenia budynków gospodarczych) i narzędzi z sumą ubezpieczenia określoną na kwotę 200 000 zł i okresem ubezpieczenia od dnia 2 stycznia 2014 r. do dnia 1 stycznia 2015 r. Umowa podpisywana była w domu powoda, zaś w imieniu pozwanego towarzystwa występował J. D. – agent ubezpieczeniowy. Budynek kurnika i wyposażenie nie były przed zawarciem umowy poddane oględzinom (polisy k.19-20, zeznania J. D. k.130-131, zeznania powoda k.509v-510).

W 2013 r. powód przeprowadził dwa cykle hodowlane w użytkowanym przez siebie kurniku. Po zakończeniu drugiego z nich kurnik został umyty i trwało jego suszenie. Powód zamierzał w kolejnym cyklu powadzić produkcję brojlerów. W nocy 11 stycznia 2014 r. doszło do pożaru kurnika użytkowanego przez powoda. Powód, który wówczas przebywał na indywidualnym polowaniu zawiadomił o pożarze jednostkę straży pożarnej, która przeprowadziła akcję gaśniczą. Jako prawdopodobną przyczynę pożaru ustalono zwarcie instalacji elektrycznej. Na skutek pożaru budynku uległo spaleni również jego wyposażenie – linia pojenia i karmienia, wentylacja. Zobowiązania powoda wobec firmy (...) przejęła jego żona. Po pożarze budynku użytkowanego przez K. J. w budynku użytkowanym przez jego żonę rozpoczęła została produkcja (zeznania M. K. k.129v, zeznania J. T. k.129v-130, zeznania powoda k.509v-510, dokumentacja w aktach szkody k.149).

Komisariat Policji w S. prowadził dochodzenie w sprawie zaistniałego w dniu 11 stycznia 2014 r. w S. nieumyślnego spowodowania zdarzenia zagrażającego życiu i zdrowiu wielu osób oraz mieniu w wielkich rozmiarach w postaci pożaru budynku kurnika. Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2014 r. dochodzenie w tej sprawie zostało umorzone wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. W toku postępowania ustalono, że przyczyną pożaru było zwarcie instalacji elektrycznej i że do zaistnienia zdarzenia nie przyczyniły się osoby trzecie (postanowienie k.21).

W dniu 15 stycznia 2014 r. powód zgłosił pozwanej spółce szkodę i domagał się wypłaty odszkodowania w kwocie 1 500 000 zł (akta szkody k. 149).

W dniu 6 lutego 2014 r. powód przedłożył pozwanemu kosztorys ofertowy sporządzony przez E. W. prowadzącego P.P.H.U. (...) na odbudowę budynku inwentarskiego na kwotę 1 133 173,76 zł (kosztorys k.32-45), kosztorys powykonawczy dot. robót sanitarnych – instalacji centralnego ogrzewania na kwotę 115 500,54 zł sporządzony przez A. D. prowadzącego zakład instalacyjno-sanitarny co i gaz (kosztorys k.46-53) oraz ofertę D. G. (...) na wykonanie instalacji elektrycznej na kwotę 35000 zł (oferta k.54-56, zdjęcia w aktach szkody k.149).

Pozwany odmówił przyjęcia odpowiedzialności za szkodę i wypłaty odszkodowania. Wskazał, że w toku postępowania likwidacyjnego ujawniono, że na działce należącej do powoda i jego żony znajdują się dwa budynki o identycznej powierzchni zabudowy. Oświadczenie powoda, że spaleni uległ jego budynek a drugi należy do jego żony i był ubezpieczony w innym towarzystwie, nie zostały potwierdzone. Powołał się na art. 59 i 72 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 815 k.c. i wskazał, że brak jest możliwości wykazania, który z budynków został faktycznie ubezpieczony, pomimo nałożonego obowiązku ubezpieczenia wszystkich budynków oraz że powód nie poinformował o fakcie istnienia drugiego budynku (pismo k.10-12). Powód pismem z dnia 14 maja 2014 r. wystąpił o ponowne rozpatrzenie

sprawy i wezwał do zapłaty odszkodowania w kwocie 1 200 000 zł (wniosek k.13-14). Pismem z dnia 30 czerwca 2014 r. pozwany podtrzymał swoją uprzednią decyzję i stwierdził, że brak było podstaw do zmiany stanowiska (pismo k.31).

Powód w całości odbudował i wyposażył kurnik (zeznania powoda k.509v-510).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo należało uwzględnić co do kwoty głównej i w nieznacznym tylko stopniu oddalić w zakresie roszczenia odsetkowego.

Powód wystąpił z żądaniem zapłaty odszkodowania w kwocie 900 000 zł za szkodę związaną z uszkodzeniem na skutek pożaru budynku kurnika i odszkodowania w kwocie 170 000 zł za spalone wyposażenie tego budynku.

W zakresie pierwszego z tych roszczeń zdaniem powoda odpowiedzialność pozwanego wynikała z umowy ubezpieczenia zawartej w dniu 1 stycznia 2014 r. z sumą ubezpieczenia określoną na 1 000 000 zł. Analiza dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy – polisy nr (...) pozwala na ustalenie, że strony zawarły umowę ubezpieczenia budynku w trybie Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 2060 ze zm.). Zgodnie z art. 59 - 61 tej ustawy rolnik jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych. Obowiązek ubezpieczenia budynku rolniczego powstaje z dniem pokrycia budynku dachem, zaś umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy. Zgodnie z kolei z art. 67 Ustawy, z tytułu ubezpieczenia budynków rolniczych przysługuje odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach na skutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny lub upadku statku powietrznego, zaś za szkody spowodowane przez ogień uważa się szkody powstałe w wyniku działań ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile. Zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 2 i 4 Ustawy, budynek wchodzący w skład gospodarstwa rolnego to obiekt budowlany o powierzchni powyżej 20 m² określony w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (a więc trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiadający fundamenty i dach) będący w posiadaniu rolnika. Z kolei gospodarstwo rolne to obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych jako użytki rolne gruntów pod zabudowaniami, przekraczający łącznie powierzchnię 1,0 ha, jeżeli podlega on w całości lub części opodatkowaniu podatkiem rolnym, a także obszar takich użytków i gruntów, niezależnie od jego powierzchni, jeżeli jest prowadzona na nim produkcja rolna, stanowiąca dział specjalny w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zdaniem Sądu powód wykazał, że jako rolnik prowadzący gospodarstwo rolne zawarł umowę ubezpieczenia od ognia posiadanego, użytkowanego przez siebie budynku kurnika, który uległ spaleni w dniu 11 stycznia 2014 r. Z zeznań powoda i przesłuchanych świadków wynika, że powód użytkował już w 2013 r. budynek położony od strony zachodniej, jako drugi od wjazdu na działkę. Pierwszy od wjazdu budynek wyposażała w 2013 r. w urządzenia żona powoda i w roku 2014 r., po pożarze rozpoczęła w nim produkcję kurcząt rzeźnych. Zeznania wyżej wskazanych osób, w szczególności I. S., M. M., T. F., M. K. były w tym zakresie spójne. Niewątpliwie więc powód użytkował, a więc posiadał, tylko jeden budynek posadowiony na działce nr (...) i ten właśnie budynek był przedmiotem umowy ubezpieczenia. Został on w umowie określony jako kurnik towarowy położony na działce nr (...), wybudowany w 2011, z pustaków, z pokryciem dachowym w postaci eternitu, o powierzchni 2300 m^(2). Pomimo pewnych różnic w określeniu tego budynku, zdaniem Sądu nie może ulegać wątpliwości, że intencją powoda było objęcie umową właśnie budynku kurnika, który użytkował i który uległ ostatecznie spaleni. Trudno bowiem przyjąć, aby powód chciał zawrzeć umowę dotyczącą nieistniejącego budynku, zapłacić składkę i jednocześnie nie korzystać z ochrony ubezpieczeniowej. Niezgodność informacji zawartych w umowie ze stanem faktycznym, rzeczywistym dotyczącą materiału, z którego wykonane zostały ściany i dach, nie była istotna i nie miała żadnego wpływu na możliwość powstania wypadku przewidzianego umową, czy też określenie wysokości sumy ubezpieczenia. Biegły J. K. stwierdził w opinii uzupełniającej ustnej z dnia 16 listopada 2015 r., że fakt, iż budynek został wzniesiony z bloczków gazobetonowych, a nie pustaków, nie

miał wpływu na wartość budynku (k.258, 00:01:49). Żaden z przepisów, czy to Ustawy z dnia 22 maja 2003 r., czy też kodeksu cywilnego, nie przewiduje, aby w takiej sytuacji ubezpieczyciel zwolniony był z obowiązku świadczenia. Analizując przedmiotowy stan faktyczny pod kątem uregulowania art. 815 § 3 k.c. przywołać należy wyrok Sądu Najwyższego z 22 września 2005 r., IV CK 113/05, (Opubl. Legalis), w którym wyrażona została teza, że niedopełnienie przez ubezpieczającego powinności wynikających z art. 815 § 1 i 2 k.c. uprawnia zakład ubezpieczeń do odmowy wypłaty świadczenia tylko wtedy, gdy pociąga za sobą określone skutki. Sankcja za naruszenie przez ubezpieczającego wymienionych obowiązków jest złagodzona przez wyłączenie negatywnych dla ubezpieczającego konsekwencji, jeżeli nieujawnione okoliczności nie mają wpływu na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku (art. 815 § 3 k.c.). Należy podkreślić, że strona pozwana nie udowodniła okoliczności pozwalającej na zwolnienie się z odpowiedzialności. Biegły J. K. w opinii ustnej stwierdził, że pokrycie dachu a więc płytami azbestowymi bądź blachą nie miałyby znaczenia dla obciążeń (k.259, 00:21:43). Jak się jednak okazało budynek pokryty był płytą (...), a więc materiałem niepalnym i stosunkowo lekkim. Dodać też należy, że świadek J. D., który w imieniu pozwanego zawierał z powodem umowę ubezpieczenia zeznał, że według niego powód nie miał obowiązku informowania, że na działce znajduje się drugi budynek i że fakt ten nie miałby żadnego znaczenia dla zawartej umowy, wysokości składki, gdyż każdy budynek ubezpiecza się oddzielnie, można ubezpieczyć budynki w różnych towarzystwach (k.131, 01:46:00). Powyższe pozwala na ustalenie, że ubezpieczony został właśnie budynek, w którym powstała szkoda, zaś fakt ewentualnego braku ubezpieczenia innego budynku na tej działce, nie będącego w posiadaniu powoda, nie ma żadnego znaczenia dla oceny roszczeń powoda.

Niezasadne więc okazały się rzuty strony pozwanej co do nieważności zawartej umowy w oparciu o art. 806 k.c. Przewiduje on, że umowa ubezpieczenia jest nieważna, jeżeli zajście przewidzianego w umowie wypadku nie jest możliwe. Jeszcze raz podkreślić należy, że ubezpieczony został kurnik posadowiony na działce nr (...) pozostający w posiadaniu powoda i ten właśnie kurnik uległ spaleni.

Należy jeszcze dodać, że powołany przez stronę pozwaną § 35 ogólnych warunków ubezpieczenia (...)nie ma zastosowania do umowy ubezpieczenia budynku.

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. w art. 73 reguluje przypadki wyłączenia odpowiedzialności zakładu i przewiduje, że zakład ubezpieczeń nie odpowiada za zaistniałe w budynkach rolniczych szkody: wyrządzone umyślnie przez ubezpieczającego lub przez osobę, za którą ubezpieczający ponosi odpowiedzialność lub która pozostaje z ubezpieczającym we wspólnym gospodarstwie domowym, wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa przez osoby, o których mowa powyżej, górnicze w rozumieniu przepisów prawa geologicznego i górniczego, powstałe wskutek trzęsienia ziemi.

Biegły z zakresu budownictwa J. K. powołany do wyceny wysokości szkody w opinii pisemnej z czerwca 2015 r. stwierdził, że podczas budowy wprowadzono pewne zmiany w konstrukcji ścian, stropu i dachu, które mogły w sposób istotny mieć wpływ na zmniejszenie stateczności, sztywności i wytrzymałości budynku. Do odstępstw istotnych biegły zaliczył zmniejszenie o połowę ilości słupów żelbetowych stanowiących wzmocnienie ścian podłużnych, zaś do nieistotnych zmianę rodzaju materiału do pokrycia połaci dachu. Według projektu kurnik miał mieć pokrycie z blachy profilowanej a wykonano je według biegłego z płyt azbestowo-cementowych. Zwrócił też uwagę biegły, że na zdjęciach nie były widoczne dylatacje, tj. podział pionowy trwały ścian budynku na całej ich wysokości, choć nie wykluczył, że dylatacje zostały ukryte, przez co nie były widoczne (k.206-207 akt, str. 15-16 opinii). W opinii ustnej biegły podtrzymał swoje wnioski, lecz stwierdził jednocześnie, że nie jest specjalistą od pożarów i że nie jest w stanie odpowiedzieć na pytanie, o ile zmniejszyłaby się szkoda, gdyby budynek zbudowano zgodnie z projektem (k.258, 00:11:56). Nie wykluczył też tego, że jak oświadczył powód, dach wykonano z płyt podobnych do azbestowych (k.259). W związku z powyższym na wniosek strony pozwanej dopuszczony został dowód z łącznej pisemnej opinii biegłych z zakresu pożarnictwa E. I. i budownictwa K. F., celem ustalenie, czy odstępstwa od projektu budowlanego przy budowie kurnika miały wpływ na fakt zaistnienia pożaru bądź związanej z nim szkody. W opinii z dnia 20 listopada 2016 r. biegli na wstępie ustalili, że dach był ocieplony wełną mineralną, gdyż w protokole oględzin z 11 stycznia 2014 r. funkcjonariusz policji stwierdził, że kawałki wełny znajdowały się na całej powierzchni hali. Biegli podali, że zmiana pokrycia dachu z blachy na płytę falistą cementowo-włóknową i zwiększenie rozstawu słupów

żelbetowych z 3 m na 6 m nie powodowały zwiększenia ani zmniejszenia ilości materiałów palnych, ani też zmiany ich rozmieszczenia. Nie da się wykazać związku pomiędzy poczynionymi odstępstwami od projektu a jakkolwiek przyczyną powstania pożaru. Biegli opisali mechanizm rozprzestrzenienia się pożaru w wolnej przestrzeni dachu pomiędzy warstwą izolacyjną a pokryciem dachu, co spowodowało szybkie nagrzewanie się więzarów, utracenie nośności i ich opadanie a w konsekwencji doprowadzenie do pochylenia się ścian bocznych do wnętrza hali kurnika. Biegli zaopiniowali, że odstępstwa od projektu miały niewielki wpływ na wysokość szkody, przy czym sama zmiana pokrycia dachowego z blachy profilowanej na płytę falistą (...) nie miała wpływu na wysokość szkody. Natomiast fakt zmiany ilości słupów żelbetowych w ścianach osłabił wytrzymałość ścian bocznych. Zmiana ta spowodowała, że ściany boczne uległy pochyleniu, zniszczeniu przy działaniu mniejszych sił, niż w przypadku wykonania słupów zgodnie z projektem. Istnieje prawdopodobieństwo, że ściany nie uległyby uszkodzeniu w takim stopniu przy realizacji budynku zgodnie z projektem. Nie da się jednak jednoznacznie stwierdzić, jaki wpływ na wysokość szkody miał fakt zmiany ilości słupów w ścianach (opinia k.465-485). Zdaniem Sądu wnioski opinii należało podzielić, jako że sporządzona została ona w sposób fachowy. Strony również nie zakwestionowały opinii. Wnioski biegłych nie pozwoliły na ustalenie okoliczności odpowiadających dyspozycji art. 73 i wykluczenie odpowiedzialności pozwanego. Nie zostało też bezspornie wykazane, że powód realizując budowę sprzecznie z projektem przyczynił się do zwiększenia wysokości szkody bądź też w jakim stopniu.

Z powyższych przyczyn Sąd uznał, że roszczenie powoda o zapłatę odszkodowania za spalony kurnik co do zasady było słuszne.

Dokonując oceny wysokości żądania zgłoszonego przez powoda przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 68 wysokość szkody ustala się, z uwzględnieniem art. 69, na podstawie:

1) cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń, przy czym ustalenie wysokości szkody na podstawie tych cenników następuje w każdym przypadku niepodejmowania odbudowy, naprawy lub remontu budynku;

2) kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Art. 69 przewiduje, że wysokość szkody w budynkach rolniczych zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy i zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody.

W związku z tym, że powód podjął odbudowę kurnika i przedstawił pozwanemu kosztorys, który został zakwestionowany, konieczne stało się określenie wysokości szkody wedle zasad określonych w art. 68 ust. 1 pkt 2 i art. 69. Dlatego też Sąd zlecił biegłemu z zakresu budownictwa J. K. dokonanie stosownej wyceny kosztów odbudowy kurnika.

Biegły w opinii z czerwca 2015 r. w pierwszej kolejności ustalił, że zniszczeniu uległ budynek określony w projekcie jako budynek A do odchowu kur niosek produkcyjnych. Według mapy był to budynek położony od strony zachodniej działki, a więc drugi od wjazdu na działkę. Biegły wyliczył koszt odbudowy kurnika na kwotę 1 084 000 zł, w tym 13 884 zł z tytułu uprzątnięcia terenu. Uwzględnił biegły roboty demontażowe i rozbiórkowe, roboty związane z budową ścian, konstrukcją dachu wraz z pokryciem (ujmując pokrycie dachu płytami azbestowo-cementowymi), roboty wykończeniowe wewnętrzne, zewnętrzne oraz instalacyjne związane z instalacją wodno-kanalizacyjną, centralnego ogrzewania i elektroenergetyczną. Wartość materiałów pochodzących z odzysku (błoczki betonowe i złom) biegły określił na 60 000 zł. Dlatego też szacunkowy koszt odbudowy kurnika z uwzględnieniem pozostałości biegły określił na 1 024 000 zł (k.192 -220).

Strona powodowa nie zgłosiła zastrzeżeń do opinii oraz nie kwestionowała wyceny pokrycia dachowego w postaci płyt azbestowo-cementowych (k.228, 436v, 00:10:02).

Z kolei pozwany zgłosił do opinii szereg zarzutów – zakwestionował zastosowanie przez biegłego metody uproszczonej, niektóre ceny jednostkowe, obmiary przyjęte przez biegłego w kosztorysie, ujęcie niektórych pozycji w kalkulacji ze względu na to, że roszczenie powoda ich nie obejmowało oraz ujęcie w kosztorysie elementów wentylacji (k.231-232, 277). Biegły w opinii ustnej i pisemnej odniósł się do tych uwag i podtrzymał swoją opinię (k.258-260, 318-). Wskazał, że dziennik budowy prowadzony był niedokładnie, zawiera 8 ogólnych wpisów, na podstawie których nie można nic ustalić i sprawdzić. Wyjaśnił, że zastosowanie metody uproszczonej nie oznacza, że kosztorys jest niedokładny i nie zawiera wszystkich elementów składowych ceny. Wskazał, że jest to metoda preferowana i zalecana do sporządzania kosztorysów od wielu lat. Cena jednostkowa zawiera wszystkie składniki cenotwórcze. Biegły nie zgodził się z wnioskiem pozwanej o konieczności zastosowania innych cen jednostkowych. Wskazał, że pozwany niesłusznie sugeruje konieczność stosowania, i to wybiórczo, innych Biuletynów Cen (...), które są wykorzystywane do szacowania i kalkulowania planowanych kosztów nowych budynków, nie zaś do celów związanych z remontem i odbudową. Biegły dopuścił możliwości potrącenia z szacunku kwot 5000 zł i 5253 zł z tytułu kosztów kominów wentylacyjnych i żaluzji okiennych, o ile zostały one ujęte w opinii biegłego z zakresu szacowania maszyn. Biegły podtrzymał dokonane obmiary. Jednocześnie biegły wyliczył, że uwzględnienie zarzutów pozwanej powodowałoby ustalenie kosztów odbudowy kurnika na kwotę 1 007 198 zł (k.318-339).

Zdaniem Sądu na uwzględnienie zasługiwały jedynie wnioski pozwanej o pomniejszenie wyceny o elementy systemu wentylacji - kominy i wentylatory z żaluzjami, rzeczywiście ujęte przez biegłego J. S. w wycenie (k.296) a więc o kwotę 10253 zł (poz. 22 i 24 kalkulacji k. 214). Pozostałe wnioski pozwanego, w szczególności o skorygowanie obmiarów, były nieuzasadnione, niczym nie poparte. Także sugerowana konieczność skorzystania z innego obiektu i biuletynu miała na celu jedynie obniżenie kosztów naprawy i jak wyjaśnił biegły, nie było dopuszczalne wybiórcze stosowanie cen jednostkowych z różnych biuletynów do danej kalkulacji. Zauważyć należy, że opinię w sprawie wydał bezstronny biegły, który przy opiniowaniu kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem, nie zaś chęcią uzyskania korzystnego rozstrzygnięcia dla którejkolwiek ze stron. Sąd nie znalazł podstaw, aby wnioski biegłego podważyć. Niezrozumiałe były również zastrzeżenia pozwanej do opinii z powołaniem się na kalkulację przedłożoną przez powoda, którą uprzednio przecież strona pozwana kwestionowała. Biegły słusznie przyjął, że wycenić winien wszystkie niezbędne dla odbudowy kurnika czynności.

Zauważyć należy, że w związku z tym, iż żądanie powoda w zakresie odszkodowania za spalony kurnik opiewało na kwotę 900 000 zł należało kwotę tą zasądzić w całości. Przedstawiona wycena kosztów odbudowy kurnika pomniejszona o kwotę 10 253 zł była wyższa niż kwota żądana przez powoda.

W zakresie umowy ubezpieczenia mienia tj. wyposażenia kurnika integralną część umowy stanowiły Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...) (k.139-148). Zgodnie z § 4 OWU przedmiotem ubezpieczenia mienia może być mienie ruchome służące do prowadzenia gospodarstwa rolnego, stanowiące własność ubezpieczającego lub znajdujące się czasowo w jego posiadaniu. Zgodnie z kolei z § 8 ust. 1 i 2 pkt 1 w ubezpieczeniu mienia ruchomego do wyliczenia wysokości szkody w sprzęcie rolniczym przyjmuje się wartość kosztów naprawy, zakupu, budowy mienia tego samego rodzaju i typu, z potrąceniem stopnia zużycia technicznego. Ponadto jak dalej przewiduje § 8 ust. 7 odszkodowanie zmniejsza się o wartość pozostałości i części, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, sprzedaży oraz o wartość złomu.

Wyceny spalonego mienia dokonał biegły J. S.. Oparł się na przedłożonej przez powoda ofercie firmy (...) i wycenił system karmienia kurcząt, system pojenia kurcząt, system wentylacji kurnika na kwotę 186 300 zł. Stopień zużycia technicznego urządzeń na datę szkody biegły określił na 10% Stwierdził jednocześnie, że elementów stalowych w przedmiotowych spalonych urządzeniach było niewiele i na podstawie dokumentacji fotograficznej nie jest możliwe określenie wartości złomu uzyskanego ze spalonych urządzeń (opinia k.295-301).

Zastrzeżenia do opinii złożyła strona pozwana kwestionując datę zainstalowania systemów i co za tym idzie stopień ich zużycia technicznego, zastosowanie oferty, której biegły nie załączył, fakt nie wycenienia ilości złomu (k.313-314). W opinii uzupełniającej pisemnej i ustnej (k.356-357, 404v-405) biegły wyjaśnił, że z akt sprawy – oświadczenia powoda, daty oferty wynika, że produkcja rozpoczęła się w II kwartale 2013 r. stąd też podtrzymał przyjęte na 10% zużycie techniczne. Gdyby przyjąć, że urządzenia użytkowane były od 2012 r. należałoby ująć 20 % zużycie. Wartości początkowe do wyceny biegły przyjął z oferty znajdującej się w aktach sprawy, szczegółowej wykonanej na dzień 10 kwietnia 2013 r., ważnej do 30 kwietnia 2014 r., a wyceny dokonał na datę szkody tj. styczeń 2014. Wskazał też, że z informacji firm zajmujących się kompleksowym wyposażaniem ferm wynika, że w wyposażeniu znajduje się około 600 kg elementów stalowych, w związku z czym wartość złomu określić można na 360 zł, jednak większe nakłady trzeba byłoby ponieść na pracę w celu pozyskania tego złomu z miejsca szkody.

Sąd podzielił wnioski opinii. Strona pozwana zgłoszonych zastrzeżeń nie uzasadniła w sposób przekonujący. W szczególności za słuszne należy uznać zastosowanie do wyceny przez biegłego oferty obowiązującej na datę szkody, z której biegły wyłonił niezbędne w sprawie elementy. Powód zeznał, że w kurniku przeprowadził dwa cykle produkcyjne trwające po 7 tygodni. Urządzenia były użytkowane przez pół roku przed spalaniem (k.436). Dlatego też prawidłowe było zastosowanie 10 % zużycia. Twierdzenia pozwanej, że zużycie było wyższe, nie zostało niczym poparte.

Mając na uwadze powyższe, z uwagi na treść art. 321 k.p.c. Sąd zasądził z tytułu odszkodowania za spalone urządzenia kwotę 170 000 zł żadaną przez powoda.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) oraz zgodnie z § 40 ust. 3 OWU. Pozwany winien spełnić świadczenie w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie, tj. do dnia 14 lutego 2014 r. Strona pozwana miała możliwość należytej oceny zasadności i wysokości zgłoszonych roszczeń w wyżej wskazanym terminie, gdyż powód żądanie zgłosił w dniu 15 stycznia 2014 r., zaś na początku lutego przedłożył wymagane przez pozwanego dokumenty. Dlatego też odsetki należało zasądzić od dnia 15 lutego 2014 r., nie zaś 14 lutego 2014 r. jak żądała strona powodowa. Jedynie w zakresie żądania odsetek powództwo zostało w części oddalone.

O kosztach orzekł Sąd zgodnie z art. 100 k.p.c. uznając, że może włożyć na stronę pozwaną obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, gdyż powód uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Powód poniósł koszty w kwocie 17217 zł, zaś Skarb Państwa w kwocie 51 547,23 zł (w tym opłata od pozwu w kwocie 48 500 zł). Stąd też należało orzec jak w pkt III i IV wyroku, również mając na uwadze art. 113 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.